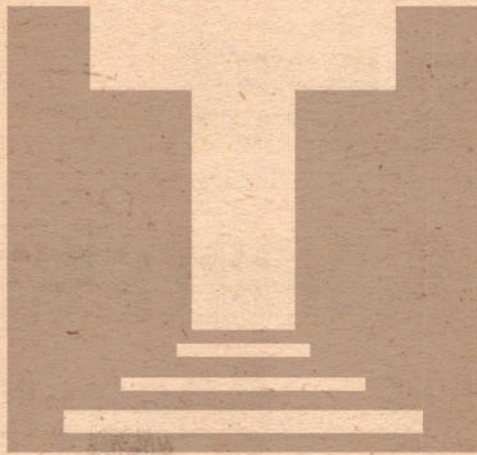

A. Coşkun
tarafından
TÜSTAV'a
bağlanmıştır

DISK VE
VI. KONGRESİNE
DÜŞEN GÖREVLER
TÜSTAV

Vatan Partisi Yayınları

TÜSTAV

Vatan Partisi Yayınları
Adres: Mesih Paşa Cad. Saraçoğlu İş Hanı
No. 32/10 Kat: 4 Laleli - İSTANBUL

Dizgi ve Baskı: Güryay Matbaası - İstanbul

1967/779

TÜRKİYE'DE SENDİKALAR MESELESİ VE DİSK

27 MAYIS 1960 ÖNCESİ SENDİKALAR

İşçi sınıfının ekonomik mücadele örgütleri olan sendikalar Türkiye'de ancak II. Dünya savaşı sonrasında ortaya çıktı. Elbette ondan çok daha önceleri Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemde çeşitli işçi dernekleri, işçi birlikleri hatta sendikaları kurulmuş, mücadele etmişti. Ama Send.ka tanımına uyan işçi örgütleri, II. Dünya savaşı öncesi arazi olarak varolmuşlardır; bu örgütlere ve diğer işçi örgütlerine tek parti diktatörlüğünün ağır baskı ve saldırıları söz konusudur.

Ama İkinci Evren savaşı bittiği gün, «Demokrasi» sözcüğünü ciddiye alan tek Sosyal Kümüviz işçi sınıfımız oldu. Ansızın, ortalığı (zamanın İçişleri bakanının dediği gibi) «Yerden mantar bitince» işçi Sendikaları kapladı. İktidar ürküdü, Hepsini baskıyla kapattı. Millî Emniyet kanalından «İşçi Liderleri» sağladı. Belirli ve bezirgan partilerin gölgeleri altında işçi Sendikaları kurdu. O Sendikaların ve «Lider»lerin, yabancı ve başta CIA ajanları ögüdü ile derlenip yükseltiştirleri, en sonra; Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu biçimine sokuldu. (SOSYALİST Sayı: 3, 1967)

Türkiye'de gerçekten işçi sınıfına dayanan, onun partisinin yönlendiriciliğindeki sendikacılık 1946'larda ancak bir kaç ay yaşayabildi. 16 Aralık 1946'da Türkiye Emekçi Köylü Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist Partisi ile bunların yayın organları yasaklanırken, pek çok sendika ve İşçi Birliği kapatılıyor, kurucu ve yönetici işçiler zindanlara atılıyordu. İşveren sınıfının «demokrasi»nin bu kadarına da tahammülü yoktu!

1947 Sendikalar Kanunu, çeşitli sendikaların ve 1952'de Türk-İş'in kuruluşu, 1946'daki bu balyozun ardından geldi.

1950-1960 döneminde Finans Oligarşisi, Demokrat Parti zılgıtı biçiminde işçi sınıfına ve emekçi halka göz açtırmadı. «İşçilerimizin hüricik meşru nefis müdafaası» GREV, vatana hıyanetten daha büyük suç sayıldı. Böylesi bir ortamda işçi sınıfının ekonomik örgütlerinin güçlenmesini beklemek, ölü gözünden yaş ummak olurdu.

27 MAYIS SONRASI: GREVLI TOPLU-SÖZLEŞMELİ DÖNEMDE YÜKSELEN İŞÇİ HAREKETİ

27 Mayıs, Finans-Kapitalin DP iktidarını bir vuruşta yerinden aldı. Bu olay basit bir hükümet darbesi değil, bir politik devrim idi; 27 Mayıs, «Üretici güçleri, yani: işgücü ile teknik gücü engelleyen üretim ilişkilerini (domuzuna sömürü ve sosyal haklara baskı düzenini) az çok düzeltti. Cinayet sayılan «Sosyalizm» eğilimi 27 Mayıs ardından az çok bilince çıktı». 27 Mayıs politik devriminin ürünü 1961 anayasası grev-sendika ve toplu sözleşme hakları ile, sanayie mutlak artı-değer yerine izafi artı-değeri arttırmaya sevkedici bir yapı getirdi:

«Son yıllar, Türkiye ekonomisinde eskiye orantıyla arpa boyu bir hareketlilik varsa, onun nedeni şu veya bu Bezirgân Parti değil, özellikle işçi sınıfına Tek parti zamanından daha genişçe örgütlenme hakkının verilmiş bulunmasına bağlıdır. İşçi örgütlendikçe, direnme gücü artmış. İşveren mutlak artı değer (çok çalıştırma az ücret verme) yerine izafi artı-değer (daha iyi teknik ve metotla maliyeti düşürerek) sömürme yolunu getirmiştir. Bu yol kalkınmayı kaplumbağa çabukluğuna olsun götürmüştür. (Dr. H. Kıvılcımlı Oportunizm Nedir?)»

Gerçekte 1961 anayasasındaki işçilerin demokratik hakları, törpülenerek kanunlaştırılmıştı. 1963 yılında işçi sınıfımızla ilgili olarak çıkan kanunlar, 1960'dan önceki döneme göre ileri idi. Ama 1961 Anayasasında işçi hakları, bu kanunlara göre daha ileri bir muhtevada yer almıştı. Meselâ anayasada lokavt yoktu; grev hakkına bir sınırlama getirilmemişti. 27 Mayıs sabahı siyasî iktidarı kaybeden Finans-Kapital + Tefeci - Bezirgân ittifakı, kısa sürede aynı mevzileri tekrar ele geçirdi. Anayasadaki demokratik hakları, 1961 genel seçimleri ile oluşan parlamentoda törpüledi. 1963 de çıkan kanunlarla grev hakkını sınırladı; yanına bir de Lokavt'ı ekledi. Grev - Lokavt ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile işçilere, işgüçlerini bir-iki yıllığına toptan satmaya zorlayan bir sistemi dayattı. İş Kanunu ile işverenlere mutlak sömürüyü de arttırabilecekleri imkânlar getirdi. Sendikalar Kanunu ile, sendikalaşma imkanlarını daralttı, sendikalaşma özgürlüğünü zedeledi.

Ama bu kısıtlamalar, sınırlamalar işçi sınıfının ekonomik-sendikal mücadelesinde 1960 öncesine nazaran güçlü bir sıçrama yapmasını engellemeyemedi. İşçi Sınıfımız, geniş yığınları ile sendikalarda toplanmaya grev, direniş, işgal gibi mücadele biçimlerini kullanmaya başladı. 1960 öncesinin sönük, nispeten fakir, durgun, sessiz örgütleri sendikalar, canlı, hareketli ve zengin kuruluşlar halini aldılar. 1965'de yapılmış bir değerlendirmede belirtildiği gibi:

«Türkiye’de bugün bir sendikalar meselesi yok, bir sendikalar faaliyeti vardır. Sağlı, sollu Devletçilerimizin o başarılarını kimse inkâr edemez; Sendikaları da, Devletçiliğimizin tıpatıp kopyası yaptılar. Sendika, Devlet içinde özel bir Devletçilik oldu. Bir yol Sendikaya yazılan işçi, ömür boyunca sendikanın «tebaası» durumuna giriyor, uygunsuzluk görüp çıktığı zaman bile sendikaya «dayanışma aidatı» adıyla vergi ödemek zorunda kalıyor. Sendika aidatını, işçinin kendi eliyle vermesine müsaade edilmiyor: Devlet baba, Sendika yavrusunu kendisine benzetmekle kalmamış, kendisinden daha nazlı tutmuştur. Devlet yılda iki öğün vergi alır. Sendika her ay başı alacağını (tahsil masrafına ve zahmetine bile katlanmaksızın) hazırca kesilmiş, biçilmiş olarak cebinde bulur. Toplanan aidat ya süslü salonlarda gösterişli bir iki nutuk atılarak ele geçirilir; yahut iki yılda beş on kişi ile «Genel Kurul!» denilen bir alicengiz oyunu tertiplenir: danışıklı döğüş za-bitlar tutulur; tamamiyle hazır yeyici, tamamiyle işçi sınıfına kazık atmakla görevlendirilmiş, sendikacı adlı yeni bir zümre vurgunculara yem olur.

İşyerinde geceli gündüzlü çalışırken 200 lira aylık ücreti güç bulan kişi, «Sendika Organlarında görevli» oldu muydu: aylığını 2000 liradan aşağıya düşürmemek için girmedik kalıp bırakmaz. İşverenle cakkalı ve kapalı oturumlarda işçi haklarını kırışır; Devleti de atlatmak yoluyla açıktan ve havadan büyük sus payları kopartır. Bütün o işçiyi satarak vurulan gayri meşru kazançlar, alınan «Yönetici» maaşlarını gölgede bırakır. Dün işçi iken nefesi açıktan kokarak, beş on kilometrelik çamurlu yolları yarım yırtık pabuçla tabana kuvvet yürüten kimse, şimdi «Sendika lideri» kesilir kesilmez, altında özel otomobil görmezse, haksızlığa uğramışça gocunur. Bir iki yılda, kendisinin veya eşinin üstüne bir apartman daireciği yaptırmıyan sendikacı görülmedik namus ve insaf sahibi sayılır. Kooperatif adı altındaki çapul girişkinliklerini başta Devlet gelmek üzere, bütün mali kurumlar ve İşçi Sigortaları destekler: normalin iki misli pahalıya çıkartılan inşaat, işçileri yirmi yıl borç ödeme işkencesinden başlarını kaşıyamaz hale getirir. Bu marifetlerini azımsayıp, canı sıkılan sendikacı ağa, dilerse «Avrupa tekkik gezisine» çıkar, dilerse kendisini Amerikaya «Davet» ettirip, hakettiği kadillak arabasıyla geri döner.» (Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Uyanmak İçin Uyanmalı Uyanmak İçin Uyarmalı s. 83 - 84)

DISK'İN DOĞUŞU

1960 sonrası toplu-sözleşme dönemi, yeni sendikal mevzuat, gangster sendikacılığı daha da güçlendirip palazlandırmıştı. Ama hayatın diyalektiği ile gangster sendikacılığın çirkin yüzü, işçi yığınlarının gö-

zünde yine bu dönemde açığa çıktı. Türk-İşçi gangsterler her greve «evet» demiyorlar, her işçi hareketine kolay kolay «öncülük» etmiyorlardı. Onların işçi sınıfının sendikal mücadelesini köstekliyen çabalarına karşı bir muhalefetin patlak vermesi kaçınılmazdı. Bu muhalefetin başını TİP'li sendikacılar çektiler. Aslında TİP ve DİSK olaylarını -özellikle kuruluş süreci için- birbirinden ayrı düşünmemek gerekir. Dr. H. Kıvılcımlı'nın deyişle «TİP DİSK'i kurmadan önce, DİSK TİP'i kurmuştur.»

«Sendikalist - Parlamenterist zümreler tekelinde» kurulan TİP, «burjuva sosyalizmine aşırıca eğildi.» Aristokrat işçi küçük burjuvalarının sendikalizmi, Aydın küçük burjuvaların parlamentarizmi partiye ege-men olmuştu. Aristokrat işçi küçük burjuvaların, diğer bir deyişle sendikacıların, TİP ile ilişkilerinin çok özlü bir anlatımını 1971 öncesi TİP'in bir «teorik eğitim semineri» belgesinde buluyoruz. Belge'de Sendikacıların parti içindeki konumları şöyle özetleniyor:

«1962 den sonra (özellikle 1962-1965 yıllarında) partinin kurucuları sendikacı arkadaşlar parti çalışmalarında pek aktif olmadılar. TİP'in sırf işçi partisi olduğu için kolayca, kendiliğinden, işçilerin desteğini alamıyacağı, partiyi geliştirmenin yöneticilerin büyük zamanını alan çetin bir iş olduğu anlaşıncaya, bu arkadaşlar sendika yönetiminden ve işlerinden partiye fazla vakit ayıramadılar.»

TİP'in parlamenterizmi ve bütün umudunu buna bağlayışı üzerine ise, burada fazla şey söylemeyeceğiz. Ancak 1967'de DİSK kurulduğunda Aydın Küçük - Burjuvazinin parlamenterizmi henüz «umut» vadeden bir yol idi.

Kuruluş bildirgesi ile - üstü kapalı da olsa - TİP'i destekleyeceklerini açıklayan DİSK yöneticileri 24-25 Şubat 1968'deki II. Büyük Kongre Çalışma Raporu'nda TİP'den «emekçilerin ve işçi sınıfının haklarını Anayasa ilkelerine uygun biçimde savunan sosyalist bir parti» olarak söz etmişler, aynı raporda TİP'in mecliste grup teşkil etmesine imkan veren Millî Bakıye Kanunu'nun savunmasını yapmışlardı. 13-14-15 Şubat 1970 tarihlerindeki III. Genel Kurulda ise TİP açıkça desteklenmişti. Daha önce 19 Eylül 1969'da, DİSK yönetim kurulu Genel Seçimlerde TİP'i destekleme kararı almıştır.

DİSK, 27 Mayıs 1960'dan sonra ortaya çıkan İleri, sol, «Sosyalist» pek çok şey (27 Mayıs Anayasası; 1971 öncesi TİP ve benzerleri) gibi ikili bir karakter taşımaktaydı.

Bunların görevi, bir yanı ile işçi sınıfının demokratik haklarını geliştirmesine imkân tanımak, işçi sınıfının maddî ve manevî durumunu nispeten iyileştirmek oldu. Ama diğer yanda bu kurumlar, kuru-

İşler işçi sınıfının gelişen bilincini amortize etmek (öldürölmek) görevini de yerine getirdiler. İşçi sınıfı hareketinin proletarya sosyalizmi ile birleşmesini de önlemeye çalıştılar. İşçi sınıfının başına burjuva ve küçük burjuva sosyalizmlerinin belâ edilmesinde yardımcı oldular.

15 - 16 HAZİRAN'A DOĞRU...

Kuruluşundan sonra DİSK, çok güçlü bir sayısal gelişme göstermedi. Ama nispeten olumlu toplu sözleşmeleri ile, güçlü-etkili işçi hareketlerine öncülük edışı ile, kendisine yönelen işçilerin aktif eylemlerine sebep oluşu ile DİSK, işçi hareketinde olumlu görevleri yerine getirdi. Fabrika işgelleri, direnişler, «kanunsuz grevler» DİSK'e yönelme meselesi etrafında odaklaşıyordu. Henüz, Sendikaların değli, tek tek işyerlerinin DİSK'e yönedikleri bir aşamada bulunulmaktaydı. 1970'lerde sadece 8 iş kolunda örgütlenmiş, 40 bin civarında **aidat ödeyen** üyesi olan DİSK, finans-kapital iktidarı ve gangster sendikacılık için bir problem teşkil etmekte idi; başı bağlanmalıydı.

DİSK'e kanuncül açıdan varolma olanağı tanıyan 274 Sayılı Sendikalar Kanununun değiştirilmesi gündeme getirildi. Değişiklik DİSK'i bir konfederasyon olarak ortadan kaldırıyordu.

Ama İşçi Sınıfı 15-16 Haziran'da DİSK'e, ondan da öte demokratik haklarına sahip çıktı. İşçi sınıfı, 15-16 Haziran günü DİSK yöneticilerini bile gerilettili; DİSK yöneticileri işçileri işlerinin başına dönmeye çağıldılar, DİSK, parabalalarının bu saldırısını atlattı. Ama günde bu kez 12 Mart vardı...

12 MART FAŞİZMİ ve GERİLEYEN DİSK

12 Mart, 27 Mayıs Devrimi öncesine geri dönölmesi girişimi idi. 27 Mayıs Politik devriminin getirdiklerinin tasfiyesi 12 Mart faşist rejiminin baş görevi oldu. 27 Mayıs Anayasasındaki demokratik haklar demokratik dernekler, TİP ve legal sosyalist akım...

12 Mart faşizmi, DİSK'i kapatmadı. Ama işçi sınıfı üzerinde ağır sömürü ve tehattüme karşı DİSK örgüt olarak elle tutulur bir mücadele yürütmedi. 12 Mart faşizmi döneminde tüm yasaklamalara rağmen çeşitli grevler, işçi hareketleri, direnişler patlak verdi. Çünkü fiyatlar hızla artarken ücretler yerinde sayıyor, işçi ve emekçiler daha da yoksullaşıyordu. 12 Mart döneminde tüm yasaklamalara rağmen yapılan grevlerin ağırlıklı bir çoğunluğu TÜRK-İŞ'e bağlı Sendikaların örgütlü olduğu işyerlerinde meydana gelmiştir. Bu da bize DİSK'in

12 Mart faşizmi döneminde ehlileştirildiğini göstermektedir. DİSK ve bağlı sendikaların yöneticileri işçi sınıfının mücadelesini durdurmada TÜRK-İŞ yöneticilerinden daha başarılı olduklarını 12 Mart faşizminde göstermişlerdir. Bu, sonradan DİSK dergisi'nde belirtildiği gibi «Kazanımları koruma» değildir; gerileme ve sinmedir. Ancak bu aynı zamanda doğaldır da. Politik önderlikten yoksunluk, faşizm şartlarında başka türlü tezahür edemezdi. O dönemde «Politik önder» TİP'in hali malumdur. «Toplumsal kaza»yı kabullenip, teslim bayrağını çekip, yok olmuştur. «Öncü örgüt» bu durumda iken «yan örgüt»ten ne beklenebilir?

12 MART FAŞİZMİNDEN ÇIKARKEN: DISK'TE MASKESİZ REFORMİZM - SENDİKALİZM

DİSK yöneticilerinin daha 12 Mart öncesinden TİP'den kopmaya başlayışları, 12 Mart faşizminin ağır şartları, gerileme, sinme sonucu varılacak yer bellidir: 12 Mart Faşizminden çıkışta adeta tüm hal-kin umudu olan CHP, DİSK yöneticilerinin de umududur.

DİSK yönetim Kurulu 14 Ekim genel seçimlerinde CHP'nin desteklenmesi kararını alır.

1975 Mayıs'ındaki V. Kongre'ye kadar reformizm, DİSK'in sendikal çizgisine bayrak olmuştur. Halk Sektörü, Kıbrıs'taki haksız savaş için yardım kampanyaları bu çizginin sloganlarındandır. Bu dönemde sosyalizm kelimesi ağıza bile alınmadı. Reformist sendikacılar, işçilerin sosyalistlerle ilişki kurmasını önlemek için aldıkları tedbirleri daha da arttırdılar. 1974'te önce KIVILCIM, sonra KİTLE adlı sosyalist dergilerin DİSK'li işçilerin eline geçmesini önlemek için DİSK ve DİSK'e bağlı bazı sendikaların yöneticileri kararlar aldı ve bu kararları uygulamak için çaba sarfetti... Sosyalizm bu dönemde DİSK'te yasadır.

12 Mart Faşizminden çıkışta yürünen çizgi bu iken 15'den fazla sendikaların DİSK'e yöneldiğini görüyoruz. Büyüklü - küçüklü bu sendikaların katılması ile DİSK'in üye sayısı bir - iki yıl içinde 200 bin'in üstüne çıkıyor. Artık 12 Mart öncesindeki gibi işyerlerinin TÜRK-İŞ'den kopup DİSK'e yönelmesi sözkonusu değildir. Sendika Genel Kurullarında DİSK'e yönelmektedir. İşin önemli yanı, bu yönelmelerde yönetici tasfiyecilik pek söz konusu olmamakta, tersine bu iş sendika yöneticilerin önderliği ile gerçekleşmektedir.

V. KONGRE SONRASI: SENDİKALİZM - REFORMİZM «SOSYALİST» KILIĞINA BÜRÜNÜYOR:

V. Kongre, yönetimde fazla bir değişiklik oluşturmaz. Zaten 1967'den beri bazı yöneticiler hep DİSK'in başındadır, bazıları ise değişse bile DİSK yöneticileri «hep bir hallı Turhallı» misali birbirlerine pek benzerler...

V. Kongreden sonra bir yanda «Demokratik Hak ve Özgürlükleri Koruma Mitingleri», «1 Mayıs gösterileri», «DGM direnişleri» vardır. Diğer yanda ise kuyrukçu tarzda seçimlerde CHP'yi desteklemeler, konfederasyondan sendika ihraç etmeler, sendikaları konfederasyona kabul etmemeler, bozguncu sendika «birleştirmeler», fabrikalardan işçi atmalara kadar varan tasfiyecilikler...

Bu dönemde DİSK'te bir yanda esas olarak ekonomik mücadeledenin, işçi sınıfının siyasi mücadelesiyle, sosyalist mücadele ile birlikte yürütülmesi demek olan «sınıf sendikacılığı»nın lafı edilirken, diğer tarafta CHP kuyrukçuluğu yapılmıştır; CHP programı olduğundan daha ileri gösterilmek istenmiştir. DİSK yönetimi tarafından CHP, işçi sınıfını sömürden ve baskıdan kurtaracak bir örgüt olarak tanıtılmıştır. Bir yanda sendikal demokrasi lafı dillerden düşmez iken, diğer yanda DİSK'te tasfiyecilik yapılmıştır. Çeşitli sosyalist partilere mensup işçiler temsilciliklerden alınmış, fabrikalardan atırılmıştır. İşçi Sınıfının Sendikal Birliği lafı edile edile, sendikalar DİSK'ten ihraç edilmiş, kimilerinin DİSK'e üyeliği reddedilmiştir. Bir kaç örnek: SOSYAL-İŞ ihraç edilmiş, YERALTI, MADEN-İŞ DİSK üyeliğine alınmamış, Kimya işkolundaki sendikaların birleştirilmesinde TİP'li sendikacılar tasfiye edilmiş, sonunda İzmir Petkim tesislerinde çalışan 2000 işçinin DİSK'ten ihracına kadar vardırılmıştır iş...

Bu paradoks gibi gözükten durumun altında yatan gerçeklik şudur: Sendikalizm, reformizm ve sosyalizm iki yüzü maskesi ile duruma hakim olmaktadır. Bu maskesi ile kimi sosyalistleri de siyasi parti propagandası yapmama şartı ile yanına almıştır. Sendikalizm, şimdi her şeye hakim gözükmektedir.

Sendikalizm, «Sosyalizm» maskesini takmak zorundadır. Çünkü işçi sınıfı hareketinin ve sosyalist hareketin gelişimi artık Sendikalizmi zorlamaktadır. Yıkılıp gitmek istemeyen Sendikalizm, bu kez sosyalizme sarılmakta «Sosyalist» gözükmeye ve varlığını onun sayesinde sürdürmeye çalışmaktadır. Ama maskesinin ardındaki gerçek yüzü sık sık sırtmaktadır. O maskenin kesin olarak düşeceği günler o kerte uzak değildir.

«Bir Fransız Sosyalistinın Namuslu Sesi» ta 1915 lerde İŇçi Sınıfının başındaki Sendikalizm - Parlamentarizm belâsını Ňöyle teşhir etmekteydi:

«Gerçi, İŇçi örgütü bu kertede yüksek rakamlı aidatını ödiyenlere hiç bir zaman ulaşmamıştı; hiç bir zaman böylesine bol parlamenterler (Milletvekiller.) çıkarılmamıştı; hiç bir zaman daha iyi bir basım örgütlenmesi görülmemişti; hiç bir zaman da, karşısında isyan edilmesi gereken böylesine iğrenç bir eser ortaya çıkmamıştır.»

«Hem, bütün Enternasyonal Ňubeleri içinde de gözlemlenen bu eğilimleri gösteren Alman sosyal - demokrasisi tek başına kalmıyor.» «Memurların gittikçe büyüyen sayısı» belirli sonuçlar getiriyor; «Bütün dikkat aidatların muntazaman kasaya girmesine çevrilmiştin»; grevler, İşverenlerle «yeni sözleşmeler yapıma amacını güden bir sıra gösterilen» sayılıyor, «İŇçinin kaderi, Kapitalizmin kaderine boyun eğdirtiliyor» (Paul Golay'dan nakleden: Dr. Hikmet Kıvılcımlı; Oportünizm Nedir? s. 57-58)

Reichtag mebusu R. Schmidt'in söylediđi gibi:

«Böylece, Sendikacılık, patronların kârına oturlukluk getiren bir şeref sayılmalıdır.. Büyük örgütlerin sekreterleri bir sıra şahsiyetler (önemli kişiler) haline geliyorlar. Ve politika hareketi içinde, Milletvekilleri, Doktorlar, Edebiyatçılar, Okuryazarlar, Avukatlar, bütün o bilimleri ile birlikte azıcık kişicil ihtirası da taşıyanlar, kimi tehlikeli hâle gelen bir itibardan yararlanıyorlar.» (a.g.e.)

Ancak şunu unutmayalım, Türkiye'de sendikalizmci «Aristokrat işçi küçük burjuvazisi» ve parlamenterizmci «aydın küçük burjuvazisi» için Batının kapitalist ölkelerindeki gibi sağlam bir maddî temel yoktur.

Çünkü «Türkiye, Finans - Kapitalin sömürgensî yangın yeridir.» 1971 öncesi TİP'de burjuva sosyalizmi, o görkemli ilerleyişinden sonra, bu şartların determinizmi sonucu yıkılışa uğradı. DİSK'de sendikalizmin içine düştüğü bunalımlar, DİSK'in sendikalizmin müstahkem mevkiî olmaktan çıkabileceğinin de göstergesidir aynı zamanda.

İŇçi sınıfının bilimine, bilimsel sosyalizme inandıklarını iddia edenlere DİSK'in VI. Kongresinde büyük görevler düşmektedir. «DİSK'in bunalımı olarak gösterilen sendikalizmin bunalımından sendikalizmi yenik çıkartmak mümkündür.

SENDİKALAR, SİYASET ve SİYASİ PARTİLER

EKONOMİK MÜCADELE POLİTİK MÜCADELE BÜTÜNLÜĞÜ

— Ekonomik mücadele, proletaryanın sınıf mücadelesinin bir parçasıdır;

— Sendikalar, işçi sınıfının ekonomik mücadelesi için en uygun örgütlenme biçimleridir;

— Ekonomik mücadele, işçi kitlelerinin şartlarında sürekli bir iyileşmeyi ve gerçek sınıf örgütlerinde güçlenmeyi, ancak bu mücadele proletaryanın politik mücadelesi ile uygun biçimde kaynaşırsa getirebilir.

Ekonomik mücadele, esas olarak ücretlerin artırılması, çalışma saatlerinin azaltılmasını hedefleyen bir mücadeledir. Ama bu mücadeleyi yürüten örgütler olarak sendikalar, sadece bu sınırlar içinde kalabilirler mi? Ülkemizdeki ve başka ülkelerdeki deneyler gösteriyor ki, kalamazlar. İşçi sınıfı, ekonomik örgütleri sendikalar vasıtasıyla da politikaya ağırlığını koyar, politik tavrını belli eder. Başka ülkelerde işçi sendikaları, 8 saatlik iş gününün kanunlaşması için çok uzun süreli bir mücadele verirken ekonomik değil politik nitelikte bir uğraş içinde bulunuyorlardı. Ülkemizde, meselâ 15-16 Haziran 1970'de işçilerin, DİSK'in konfederasyon olarak varlığına son veren 274 Sayılı kanunda değişiklikler yapılması girişimine karşı eylemleri de yine politik nitelikte eylemlerdir. Çünkü «işçi sınıfının egemen sınıflar karşısına bir sınıf olarak çıkıp onları sıkıştırdıkları her hareket, açık politik bir harekettir. Örneğin, belirli bir fabrikada, hatta belirli bir sanayi dalında grevler vb. aracılığıyla kapitalisti işgününe kısaltmaya zorlama girişimi katıksız ekonomik bir harekettir. Buna karşılık, sekiz saatlik iş günü vb. bir kanunu çıkartmak için girişilen hareket politik bir harekettir. Ve böylece, işçilerin ayrı ayrı ekonomik hareketlerinden her yerde politik hareket doğar» («K. Marx, Sendikalar üzerine; Bilim Yayınları s. 91)

İşçilerin ekonomik örgütleri olan sendikaları politika dışı tutmaya çalışmak ne büyük bir körlük ise, sendikaları işçi sınıfının politik mücadelesini verecek örgütler olarak görmek de aynı şekilde büyük bir hatadır. Çünkü işçi sınıfının politik mücadelesi, esas olarak onun siyasi partisi tarafından yürütülür; bu görevi sendikalara yüklemek işçi sınıfının politik mücadelelerini yozlaştırmak, onu işçi sınıfının siyasi iktidarının kurulması hedefinden saptırmak demektir.

Bu bakımdan **Sendika ve Ekonomik Mücadele** olayını **Politika**, diğer bir deyimle **Siyaset** meselesinden ayrı düşünmeye imkân yoktur.

Sendikal hareketin siyaset dışı bırakılma çabaları, devekuşunun başını toprağa gömmesine benzetilebilir. Çünkü «bütün dünyada ekonomik mücadeleye politik bir nitelik vermeye ilk kalkışan çok kere bizzat polis olmuştur; bizzat işçiler hükümetin kimin hükümeti olduğunu anlamaya başlamışlardır. (Lenin). Ekonomik mücadele ister istemez politik bir nitelik kazanmaya doğru gidince, burada artık önemli olan politikanın var olduğu ya da var olmadığı, olması gerektiği ya da gerekmediği değildir. Politikanın nasıl bir politika, siyasetin nasıl bir siyaset olduğudur. İşte bu noktada politik partilerin rolü, görevleri ortaya çıkar. İşçi sınıfının bilimine göre, sendikacı politikayı sosyalist mücadeleye dönüştürmek, ekonomik mücadelenin işçilerde yarattığı siyasi bilinç kıvrımlarını sosyalist siyasi bilinç seviyesine yükseltmek işçi sınıfı siyasi örgütünün görevidir. Bu durumda sendikaların siyasi partilerle, siyasi partilerin sendikalarla ilişkisi meselesi can alıcı bir mesele olarak gündeme gelir. Bu mesele, işçi sınıfının sendikal birliğini, sendika demokrasisini ve sendikaların örgütsel bağımsızlık meselesini yakından ilgilendirir; adeta bu meselelerin keşiştiği bir düğüm noktasıdır.

DISK gibi, nisbeten ilerici karakterdeki bir sendikal örgütün bu konulara yaklaşımında sosyalizmin bilimini esas alması, işçi sınıfına ve onun kurtuluş dâvasına inancın bir gereğidir.

SENDİKALARIN İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ İLE İLİŞKİSİ

Bilimsel sosyalizm, işçi sınıfı örgütünün sendikalarla ilişkisini nasıl koyuyor? Önce ona bakalım. Oradan DISK gibi bir sendikal örgütün siyasi partilere, özellikle sosyalist siyasi partilere karşı tavrinin ne olması gerektiği daha anlaşılır biçimde ortaya çıkar.

Uluslararası bir işçi örgütü olan Enternasyonal'in 1907 tarihli

Stuttgart Kongresi sendikalarla işçi sınıfının politik örgütü arasındaki ilişkiyi şöyle formüle etmiştir:

«İki örgütün herbirinin de (Parti ve Sendika), kendi yapılarıyla belirlenmiş ve içinde bağımsız davranmaları gereken alanlar vardır. Ama aynı zamanda, durmadan genişleyen bir alan da vardır». Demek ki, sendikaların bağımsızlığı mutlak bir olgu değildir. Sendika ve Partinin birbirlerinden bağımsızlığı kadar, durmadan genişleyen ortak alanla ifade edilen bir bağımlılık da söz konusudur. İki örgütün ortak alanlarının genişlemesi, işçi sınıfı politik örgütünün sendikalarda gerçekten yönetici bir durum kazanması ile gerçekleşir; bu genişleme Lenin'in «Tüm - Rusya Sendikalar Kongresi Üstüne Karar Taslağı»nda belirttiği gibi «Sosyal - Demokratların (...) ideolojik önderliklerinin sendikalarca kabul edilmesi ve sendikalarla sürekli ve etkili örgütsel temaslar kurulması» çabalarının başarısı ile gerçekleşir. Proletaryanın sınıf mücadelesinin bütün ortaya çıkış biçimlerinin önderliğini üstlenmek görevi ile yükümlü işçi sınıfı partisi, elbette sendikalara kendisinden bağımsız, politik mücadelesinin dışında örgütler olarak bakmaz; sendika mücadelesini yönetmenin, temelli görevlerinden biri olduğunu unutmaz.

Ama bu görev, mücadele ile kazanılır ve yerine getirilir. İşçi sınıfı sosyalistleri, Bilimsel Sosyalizm işçi sınıfı örgütünün sendikal hareketi yönetmesini emrediyor diye, sendikaları parti örgütü gibi görmeye kalkışmazlar. Sendika üye çoğunluğunun tavrına bağlı kalmak prensibini akıllarından çıkartmazlar. Lenin'in deyişle «Ancak ilkeleri olmayan zayıf gruplar, ilk zaferlerinde akıllarını yitirir ve zaferlerini yirmi, otuz oy çoğunluğu ile «pekiştirme» telâşına düşerler. (...) Marksistler böyle davranmazlar. Onlar işçi sınıfı hareketi içinde yolunu yitirmiş konuklar değildirler. Bütün sendikaların er ya da geç, Marksizme dayanan kendi görüşlerini benimseyeceklerini bilirler. Geleceğin kendi düşüncelerine ait olduğuna inanırlar ve bu nedenle, olayları zorlamaz, sendikaları dürtüklemeyi, onları etiketlemeyi, bölmeyi». (V. İ. Lenin; Sendika Hareketinde Narodnikler ve Likidatörler, Bk. «Sendikalar üzerine» Bilim yayınları, s. 319)

Bu kısa değerlendirmemizi Lenin'in şu özlü formülasyonu ile bitirelim:

«Sendikalar, Sosyal - Demokrat örgütün «denetimi ve yönetimi altında» çalışmalıdır, Sosyal Demokratlar arasında bu konuda iki görüş olamaz».

(Bu arada yukarıda sözü geçen «sosyal - demokrat» deyimininin

proletarya Sosyalistlerini ifade ettiğini, günümüzde reformist'in karşılığı olan «sosyal - demokrat» terimi ile bir ilgisi olmadığını belirtelim)

DISK, SIYASI PARTILER VE «SENDİKALARA POLITIK AYRILIKLARI SOKMA» SORUNU:

DISK ve SIYASI PARTILER :

İşçi sınıfının bilimi bunları söylediğine göre, işçi sınıfının bilimini kendisine kılavuz etmesi gereken DISK'in siyasi partilerle, özellikle de sosyalist partilerle ilişkisi bugüne kadar ne olmuştur? Bundan sonra ne olmalıdır?

Bugüne kadar olan, sendikalar ve konfederasyon yönetiminin bir avuç sendikacı tarafından adeta gasbedilmesi, su başlarını tutan bu sendikacıların o an takınma ihtiyacını duydukları politik tavra göre, bir siyasi parti ile iyi ilişkiler sürdürülmesidir. 12 Mart öncesi DISK, TİP'i desteklemiştir. Ama TİP dışında herhangi bir sosyalist eğilimin DISK'e girmemesi için tüzük - dışı yasaklar konulmuştur. Tabandan habersiz kongreler tertiplenmiş, işçi çoğunluğunun tavrına bağlı kalma prensibi diye bir prensip söz konusu olmamıştır. DISK'in tepesindekilerin «Sosyalist»liği işçi tabanından bu derece habersiz ve kopuk olduğu için 12 Mart dönemi ve sonrasında aynı yönetim, yönetimdeki aynı kişiler, bu kez de CHP'li olmuşlardır. Bu kez bütün sosyalist eğilimlere DISK'i yasaklamışlardır.

V. Kongreden sonra CHP'lilerle bir «Sosyalist» akımın ittifakı DISK'in başına çöreklenmiş, bu ittifak DISK'e diğer sosyalist akımların girmesini tüzük-dışı yollarla yasaklamak bir yana, DISK'in içinde var olan sosyalist sendikacıları, temsilcileri, işçileri, tasfiyeye girişmiştir. Sendika yöneticileri ile aynı fikirde olmadığı için temsilcilikten alınan, fabrikadan atılan işçiler, DISK yöneticilerinden farklı düşündükleri için DISK'ten ihraç edilen sendikacılar, onlarla birlikte DISK'in dışına atılan sendikalar ve o sendikaların binlerce işçisi... Bunlar hep DISK içinde cereyan etmiş olaylar.

Bütün bunların ana sebebi, DISK'in ve sendikalarının yönetimine gelenlerin «sendika üye çoğunluğunun tavrına bağlı kalmak» diye bir prensiplerinin olmayışdır. Ancak proletarya sosyalistleri bu prensibe bağlı kalırlar; Proletarya sosyalistleri sendikalarda yönetime geldiklerinde işçi sınıfının siyasi örgütünün politikasını, sendikalara kabul ettirirler; ama bunu sendika tabanının tavrını göz önüne alarak yaparlar. Diğer sol - «Sosyalist» ve reformist akımları tüzük-dışı yol-

larla tasfiye etmezler. Tartışma özgürlüğü yaratarak, onları ideolojik olarak mahkûm ederler; sendika kongrelerinde sendika üye çoğunluğunun gücü ile onları etkisiz hale getirirler. Proletarya sosyalistleri, içinden çıkıp geldikleri işçi sınıfından korkmadıkları için, hiç çekinmeden demokratik tüzükleri uygulamaya koyarlar; tartışma özgürlüğünü uygularlar. Bu yollarla sendika üyesi işçiler hızlı bir politik bilinçlenme içine girerler.

DİSK Türkiye ortamında ve işçi sınıfımız içinde bir olgu olduğuna göre kendisini bu sosyalist parti, örgüt, eğilim vb.nin dışında ve üstünde göremez. Kimi DİSK yöneticileri böyle görmeye kalkışsalar bile o parti, örgüt ve eğilimler işçi sınıfımız ve DİSK içinde varolmuşlardır ve var olmaya devam edeceklerdir. Bu gerçekliği kabullenmek, hayatın akışına karşı koyma beyinsizliğine düşmemek demektir. Yine bu gerçekliği kabullenmek, DİSK içinde bu politik parti, örgüt ve akımların tüzük çerçevesinde mücadelesini olağan ve olumlu bulmayı da getirir.

Demek ki DİSK içinde politik akımların mücadelesi, politik ayrılıkların var olması bir zarurettir. Tersî ise, tek bir politik akımın, örgüt-içi demokrasiyi çiğneyerek kendi tekelini kurması, işçi çoğunluğunun tavrının ortaya çıkmasını engellemesi, kısacası işçileri siyaset dışı bırakması sonucunu doğurur. Bu durumda tasfiyecilik kaçınılmazca kendisini dayatır, işçilerin birliği zaafa uğrar.

DİSK içinde politik akımların mücadelelerinin yasaklanması, politik ayrılıkların ortaya çıkmasının engellenmesi, işçilerin birliğini bozar dedik. Yani «**Politik ayrılıkların doğması işçilerin birliğini kuvvetlendirir; Politik ayrılıkların doğuşunun yasaklanması işçilerin birliğini bozar**» diyoruz. Bu çelişki midir? Evet bir çelişkidir. Ama yaşayan, canlı ve olumlu bir çelişkidir. Hayatın diyalektikliğinin zorunlu bir sonucudur. Tersî hayatın akışını engelleme, dolayısıyla örgütün canlı gelişimini dondurma, sonunda örgütü bölme - parçalama noktasına varır.

Politik parti, akım ve eğilimlerin DİSK içindeki varlıkları, mücadeleleri örgüt birliğinin en birinci şartıdır.

Sosyalizmin bilimi, işçi sınıfı hareketinin uluslararası deneyleri bu konu üzerinde hassasiyetle durmuşlardır. Sendikaların tarafsızlığını savunan, onları politik örgütlerin mücadelesinin dışında tutan anlayışa karşı Lenin şiddetle mücadele etmiştir. «**Sendika örgütünün birliğini hiç bir zaman gözden kaçırmadan**» işçi sınıfının partisinin «**Sendikaları kazanmak ve onları Partilerinin önderliğine bağımı kılma**» kampanyasının zorunluluğunu yılmadan savunan yine Lenin'dir.

SENDİKALARA POLİTİK AYRILIKLARI SOKMAK BÖLÜCÜLÜK MÜDÜR?

«Sendikalara politik ayrılıkları sokmanın zararlı olacağı» görüşünü eleştirirken Lenin şöyle diyor:

«Fakat o zaman Plekhanov, Sendikalara politik ayrılıkları sokmanın zararlı olacağını söylemişti... Evet, Plekhanov bu aptalca şeyi söylemişti (...) Yine de biz Plekhanov'un sözlerine göre değil, «politik ayrılıkları sokma»dan uygulanamayacak olan Kongre Kararına göre davranmalıyız. İşte küçük bir örnek. Kongre kararı, Sendikalar «emeğin ve sermayenin çıkarlarının uyuşumu teorisi» ile yönetilmemelidirler demektedir. Biz Sosyal - Demokratlar, bir burjuva toplumunda toprağın eşit dağılımını isteyen tarım reformunun, sermaye ile emeğin çıkarlarının uyuşumu teorisine dayandığını iddia ediyoruz. Biz böyle bir ayrılığa (hatta monarşik kafalı işçilerle olan ayrılığa bile), grev vs. nin birliğini bozacak zemini hazırladığı için karşı olduğumuzu her zaman ilân edeceğiz, fakat her zaman, genel olarak işçi saflarına, özel olarak tüm işçi sendikalarına «bu ayrılığı sokacağız» (V. I. Lenin a.g.e. s. 289).

Lenin, kendi siyasetini savunan her devrimciyi «bölücülükle» suçlayan bizim «devrimci» sendikacılarımıza göre iflah olmaz bir «bölücü»dür. Gerçekte ise tam tersi, sendikalara siyasi mücadele yapacağı koyma çabasındaki sendikacılar, kaçınılmazca diğer devrimci siyasi akımları ve onlardan yana işçileri tasfiyeye yöneldiklerinden, iflah olmaz bölücülerdir.

Lenin'in aynı yazıda yaptığı şu değerlendirmeler, çeşitli devrimci partileri kendi sübjektif yargıları ile sosyalizm-dışı ilân eden, ve onların DİSK içindeki varlıklarını yasaklamaya kalkışan «devrimci» sendikacılarımıza güzel bir dersttir:

«Her yerde ve her zaman sendikaların, işçilerin partisiyle bağlaşmasını desteklemeliyiz, fakat belli bir ülkede, belli bir ulus arasında hangi partinin gerçekten sosyalist olduğu ve işçi sınıfının partisi olduğu sorunu, özel bir sorundur ve uluslararası kongrelerin kararları ile değil, ulusal partiler arasındaki mücadelenin sonucu ile çözümlenir». (a.g.e. s. 289). Ve bu mücadele alanlarından biri de et-bette sendikalar olacaktır.

SENDİKALARDA POLİTİK AYRILIKLAR VE BUNUN EKONOMİK MÜCADELE İLE İLİŞKİSİ

Sendikalara politik ayrılıkları sokma sorununun, işçilerin ekonomik menfaatleri ile ilgisi var mıdır? Elbette vardır. Bir sendikada işçi çoğunluğunun tavrını hiçe sayan, anti - demokratik tüzüklerle, sendika üyelerinin katılmadığı genel kurullarla yönetimini sürdüren, tartışma özgürlüğünü yok edip tasfiyecilik yapan sendikacıların önderliğindeki ekonomik mücadele işçi sınıfının çıkarlarını koruyamayacaktır. Patronla sözleşme masasına oturan böyle bir sendikacı işçilerin sınıf menfaatini değil, kendi sendikacı zümresinin menfaatini koruyacaktır. Patronla yaptığı pazarlıkta işçilerin maddî durumunun güçlenmesi, işçilerin bilincinin artırılması etken olmayacaktır. Kendi maddî durumu, daha ne kadar süre sendikanın başında kalacağı vs. etkili olacaktır. Kısacası işçi sınıfının ekonomik mücadelesi sendikacı zümresinin menfaatlerine kurban edilecektir.

İşçilerin sendikal - ekonomik mücadelesinde, sendika yönetiminde bulunan kişilerin politik görüşlerinin büyük önemi vardır. Sendikacı zümresinin, aristokrat işçilerin, ustabaşlarının sendika yönetimine çöreklenmesi, işçi sınıfının ekonomik kavgasını da zayıf düşürür.

İşçi sınıfı siyasi örgütünün politikasını savunanların sendika yönetimlerinde bulunması ise ekonomik mücadeleye güç katar. Onun için sendikalardaki politik ayrılıkları çeşitli politik grupların birbiri ile mücadelesini, ücret arttırma, çalışma şartlarını iyileştirme mücadelesinden ayrı düşünmemek gerekir.

SENDİKA DEMOKRASİSİ

SENDİKA DEMOKRASİSİNİN ÖNEMİ: SENDİKALARI KİMLER NASIL YÖNETİR, SENDİKALARI KİMLER NASIL YÖNETMELİ:

Sendikal hareketin en temel sorunlarından birisi, şüphesiz sendika demokrasisi sorunudur. Çünkü örgütün yığın niteliğinin korunması, tasfiyeciliğin engellenmesi, işçilerin birliğinin korunması, sendikalarla partilerin ilişkisinin olumluluğu, sendika içi demokrasinin varlığına dayanır. Sendika demokrasisinde zaaf, örgütü böler - parçalar, küçük dükkancı eğilimlerin sendikaları etiketlemesine yol açar; işçilerin birliğinde büyük tahrifatlar yapar.

Fransa'nın en büyük sendikal örgütü CGT'nin yöneticilerinden H.

Krasucki, Sendika demokrasisinin temel hedefinin «örgütün kitle niteliğinin sağlanması» olduğunu, bunun «küçük dükkancı ve üç kâğıtçı anlayışların olmamasına özen göstererek ve tartışmanın özgür olduğu açık bir örgütlenme sağlayarak» gerçekleşebileceğini belirtiyor.

Sendika Demokrasisi sorunu «en temel meseledir» dedik. Gerçekten işçi sınıfının kitle örgütü olan sendikaların gerçekten işçiler tarafından, işçiler için ve işçilerle beraber mi yönetileceği, yoksa bir avuç gangster ya da mevki düşkünü tarafından mı örgüt yönetimin gasbedileceği buna bağlıdır. K. Marx ünlü «işçi anketi»ne şöyle bir soru koymuş:

«Soru 82 - İşkolunuzda, işçi haklarını koruyan örgütler var mı? Bunlar nasıl yönetilir?»

Çünkü bu örgütlerin nasıl yönetildiği meselesi, en temelli meselelerden biridir. Ve bu mesele işçi sınıfı sosyalizmi tarafından sendikaların birleştirilmesinde vazgeçilmez şart olarak ileri sürülecek tertede önemle ele alınmıştır. III. Enternasyonal'in VII. Kongre Raporu'nda Dimitrov şunları belirtiyor:

«... Sendika örgütlerinin birleşmesi için yalnız şu tek şart ileri sürüyoruz: Sermayeye karşı mücadele, faşizme karşı ve sendikaların iç demokrasisi uğrunda mücadele (G. Dimitrof, SEÇME ESERLER) Temel Yayınları, s. 237).

DİSK'TE SENDİKA DEMOKRASİSİ

Sendika Demokrasisi tüzüklerde biçimlenir. Konumuz DİSK olduğuna göre burada iki şey karşımıza çıkar: 1 — DİSK'e bağlı Sendikaların tüzükleri, 2 — DİSK Anafüzüğü.

DİSK'e bağlı Sendikaların tüzükleri üzerine dengecek çok şey var. Yalnız burada bu meselenin bir kaç önemli yanına işaret edelim. DİSK'e bağlı Sendikaların tüzükleri genel olarak anti-demokratiktir; sendika içi demokrasiye havat hakkı tanımaz. Sendika yönetimi üzerinde işçi tabanının kontrolüne imkân vermez. Sendika yönetiminde sürekli aynı şahısların görev alabilmesine imkân tanır; bu yolla, sendikacılığın işçi sınıfına bir hizmet aracı değil, bol gelirdi ve nüfuzlu bir meslek halini almasına yol açılmış olur.

MADEN-İŞ TÜZÜĞÜ: Sendikacılar Demokrasisi

DİSK'e bağlı Sendikaların tüzüklerinin anti-demokratikliğine en güzel örnek, DİSK'e bağlı Maden-İş'in tüzüğüdür. Bu tüzüğün burada sözünü etmemizi gerektiren özel bir önemi vardır. DİSK'e bağlı Sendikaların yürütme kurullarının 1976'da Gönen'de yaptıkları top-

İntifalarda Maden-İş tüzüğü «örnek tüzük» olarak kabul edilmiş ve DİSK'e bağlı Sendikaların bu tüzüğü kabul etmesi konusunda bir tavsiye kararı alınmıştır. Bu tüzüğün getirdiği demokrasi, antik çağın köleci toplumlarının «demokrasi»sine pek benzemektedir. Merkez Bölge ve Şubelerde çöreklenmiş profesyonel sendikacılar için «demokratik» bir tüzüktür Maden-İş tüzüğü. Ama tüm işçiler için anti-demokratiktir.

Maden-İş tüzüğü, Sendika içi demokrasi için hayati önemdeki «Üyelik için kazanılması», «Genel Kurul delegeliğine seçilebilmek için gerekli şartlar», «Tabii delegelik» ve «Genel Yürütme Kurulunun seçimi» konularında Sendikacı - Aristokrat İşçi zümresinin menfaetlerini koruyan son derece anti-demokratik bir yapıya sahiptir.

Bugünkü Maden-İş tüzüğü ile genel kurula delege olarak katılmak, tamamen sendika yöneticilerinin iznine tabidir. Sendika yöneticilerinin istemediği bir Maden-İş üyesinin, çevresinde sevilse - sayılsa bile kongreye gelmesi adeta imkânsızdır. Tüzük sendikacılara bu yetkiyi veren hükümlerle doludur.

Maden-İş tüzüğüne göre, eski yönetimi eleştirecek ve ondan hesap soracak, yeni sendika yönetimini seçecek olan genel kurullar sendika yöneticileri tarafından oluşturulur. Sanki Maden-İş bir anonim şirkettir, başındaki sendikacılar da büyük hisseli ortaklardır. Böylelikle işçi sınıfı içinden belli bir zümrenin sendikanın başında sürekli olarak kalması, işçilikten kopup, bol gelirlili ve nüfuzlu sendikacılık mesleğine yerleşmesi mümkün olur. İşte DİSK'e bağlı tüm sendikalarda uygulanmak istenen Maden-İş tüzüğü, böylesine anti-demokratik bir tüzüktür. (Maden-İş tüzüğüne daha ayrıntılı bir eleştirisi 20 Eylül 1977 tarihli SOSYALİST gazetesinin 43. sayısında yapılmıştır).

DİSK Ana - tüzüğüne gelince:

Uygulanmalarındaki olumsuzlukların en kör gözlerle bile kendisini gösterdiği sendika demokrasisine aykırı pek çok maddesi vardır DİSK ana tüzüğünde; DİSK ana tüzüğü genel olarak anti-demokratik bir tüzüktür.

Kısaca gözden geçirelim:

Ana tüzüğün 9. Maddesi, Yürütme Kuruluna tüm kanuncu ve tüzükcül formalitelerini yerine getirmiş bir sendikayı DİSK'e kabul etmeme yetkisi vermektedir. Oysa DİSK gibi bir örgütün yürütme kuruluna bu konuda verilen yetki, üyeliğe kabul etme ya da etmeme yetkisi değil, üyelik müracaatı yapan sendikanın üyeliğini tescil etme yetkisi olmalıdır.

19. Madde, Haysiyet divanına bir sendikayı DİSK'ten ihraç etme yetkisi vermektedir. Oysa bir işçi topluluğunu DİSK dışına atma yetkisi, sadece DİSK Genel Kuruluna verilmelidir. Diğer yetkili organlar, sendika yönetimi için tedbir mahiyetinde (işten elçektirme v.b. gibi) yetkilere sahip olabilirler.

14. Madde'deki Birleştirme Komisyonu Maddesi, bugüne kadar ki uygulamaları ile tasfiyeciliğin en güçlü dayanağı olmuştur. Yeraltı Maden-İş, Petro-Kimya-İş, Sosyal-İş olayları hafızalarda canlılığını korumaktadır; bu olaylar böylesi anti-demokratik tüzük maddelerinin nasıl işçi sınıfının birliğini bozacak tarzda uygulanabileceğine açık örneklerdir. Bu konuyu DİSK tüzüğü, «yeni katılan sendikanın belli süre içinde, daha önce var olan sendikaya ortak bir genel kurulla itihakı», şeklinde formüle etmelidir.

17. Madde'nin (b) bendinde belirtilen delege temsilinin 1000 üyeye 1 delege değil, 500 üyeye 1 delege olması, sendika tabanının genel kurul gibi en yüksek kamu organında daha etkili temsilini sağlayacaktır.

Madde 19'daki genel kurul toplanma süresinin «kanunun verdiği en uzun süre (3 yıl)» olması değil, 2 yıl olması, sendika demokrasisinin ruhuna daha uygundur.

Tüzüğün 25 - 26 - 27 - 28 - 29 - 30 ve 31. Maddelerindeki Yönetim ve Yürütme kurullarının düzenlenmesindeki esaslar, yine anti-demokratik bir karakter taşımaktadır. Bu maddelerle Yürütme ve Yönetim Kurullarının birbirlerine karşı sorumlulukları ve Yürütme Kurulunun, Yönetim Kurulunca denetlenmesi imkânsız kılınmıştır. Yönetim Kurulu adeta bir danışma organı durumuna düşürülmüştür.

Tüzüğün üçüncü bölümündeki maddelerle Genel Başkanın büyük yetkiler verilmiş ancak, Genel Başkanın Yürütme ve Yönetim Kurullarınca denetlenmesi imkânı ortadan kaldırılmıştır. Yine aynı şey yukarıda da belirttiğimiz üzere Yürütme Kurulu için de söz konusudur. En yüksek karar organının tepeden bu kerte sorumsuzca bulunmasını sağlayan bir tüzük, elbette sınıf sendikacılığını değil, sendikalizmi geliştirecektir.

Aynı bölümde, Genel Sekreter ve Yürütme Kurulu üyelerinin seçiliş biçimini saptayan maddeler ise bir sendika konfederasyonundan çok, bir anonim şirket iş tüzüğüne yarasır niteliktedir. Yürütme Kurulu üyeleri Genel Kuruldan seçilir; ancak hiçbir Genel Kurul delegesinin Yürütme Kuruluna aday gösterme ve adaylığını koyma hakkı yoktur. Bu, sadece Genel Başkanın tanınmış bir hakkıdır. Genel Sekreter ve Yürütme Kurulu üyeleri sadece Genel Başkanın göstereceği adaylar arasından seçilir.

DISK ana tüzüğünde Genel Başkanı, içinden seçileceği Yürütme Kuruluna karşı sorumlu tutacak, Yürütme Kurulunu da kendisini seçen Yönetim Kuruluna karşı sorumlu tutacak değişiklikler, diğer demokratik değişikliklerle birlikte, DISK tüzüğüne sınıf sendikalarının iç işleyişine yön verecek demokratik bir muhteva kazandıracaktır.

DISK'IN 6. GENEL KURULUNDA HANGİ HEDEFLER İÇİN MÜCADELE VERİLMELİDİR?

DISK'in 6. Genel Kurul gündemi işçi sınıfı hareketinin ulaştığı yüksek aşamayı ve halk güçlerinin bir cephede toplanması meselesinin acillliğini ve önemini gösterir niteliktedir.

6. Genel Kurul, raporların görüşülmesinden sonra Faşizme ve Emperyalizme karşı Cephenin Gerekliliği ve Zorunluluğu, bu Cephenin içeriği, bu konuya ilişkin Ortak Program ve Eylem, Cephenin adı, Güçbirliği İnkeleri ve Tüzük Değişikliklerini görüşüp karara bağlayacaktır.

FASİZME VE EMPERYALİZME KARŞI HALK GÜÇLERİNİN OLUŞTURACAKLARI CEPHE'NİN GEREKLİLİĞİ VE ZORUNLULUĞU

Finans - Kapital, Tefeci - Bezirgan ittifakının gittikçe artan baskı ve tahakkümü, para babalarının içine düştükleri ekonomik ve politik bunalımdan açık faşizmle çıkma çabaları, Halk güçlerine bir Cephede toplanma zorunluluğunu dayatmaktadır. Ancak örgütlü Halk yenilmez. Ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakaların politik örgütlerinin oluşturacağı Halk Cephesi, Halkın ve işçi sınıfının köleleştirilmesine son verecek, Halkın Devrimci ve Demokratik İktidarını kuracak bir örgüttür. Domuzuna örgütlü ve birleşik sömürücüler Cephesine karşı Halk güçlerinin bir Cephede birleşmesi, böylelikle daha güçlü bir şekilde örgütlenmesi an geçirilmeksizin yerine getirilmesine başlanması gereken bir görevdir.

Halk güçlerinin gerici emperyalizm Cephesine karşı, bir Halk Cephesinde birleşmelerine kayıtsız kalmak, bir avuçluk parabalaları oligarşisinin saldırısına karşı teslim bayrağını çekmek demektir. Halk Cephesine karşı çıkmak ve bunun dayattığı görevleri küçümsemek -eğer bir kötü niyet söz konusu değilse- Halkın ve işçi sınıfının mücadelesinden kaçmak, bilinçsizce gerici emperyalizm Cephesine hizmet etmektir.

Azınlığın azınlığı Finans - Kapital oligarşisi tekeline aldığı yası iktidarı elinde tutmak için silahlı devlet güçlerinin de ötesinde silahlı faşist milis çeteleri oluşturuyor; ilericilere, demokratlara, yurt-

severlere, sosyalistlere kanlı saldırılar tertipliyor. 12 Mart'ın açık faşizmini, kanlı «balyoz hareketleri»ni I. MC'nin zulüm dönemi izledi. Şimdi 2. MC kuruldu, değişen bir şey yok. Grevlere, hak arama gösterilerine, demokratik örgütlere, sosyalist mücadeleye, sivil ve resmi faşist güçlerin saldırısı; baskı, zulüm, sömürü ve zorbalık...

Banka, şirket ve toprak beylerinin siyasî iktidarı, günden güne betere giden ekonominin yükünü işçilerin ve emekçilerin sırtına atmak için elinden geleni yapıyor: Paranın değeri durmadan düşürülerek, emekçilerin satın alma gücü azaltıldı; pahalılık azıtırdı. Döviz yokluğu büyük karaborsacıları, spekülâtörleri daha da zengin ederken, halkı yoksullaştırdı, işsizler ordusuna yeni yüzbinleri kattı.

İşte bu ağır şartlarda :

- Parababaları oligarşisinin baskı, sömürü ve zulmünü geriletmek ve yok etmek,
- Halkın ve işçi sınıfının demokratik hak ve özgürlüklerini korumak ve geliştirmek,
- Devrimci ve Demokratik bir Halk İktidarını gerçekleştirmek için,

Halk güçlerinin HALK CEPHESİNDE birleşmeleri ve örgütlenmeleri gerekmektedir. Siyasî iktidar lâfla alınmaz. Birleşik ve örgütlü parababalarının iktidarı, halkın ve işçi sınıfının örgütlerinin birlikte mücadelesi ile yerinden edilebilir.

«CEPHENİN İÇERİĞİ» VE HALK CEPHESİNİN ÖRGÜTLENMESİNDE İLK ADIM:

Cephe kimler tarafından oluşturulacaktır? Buna verilecek en kısa cevap şudur: Halk sınıf ve tabakaları tarafından. 20. yy. Türkiye'sinde azınlığın azınlığı Finans - Kapital, Tefeci - Bezirgan ittifakı dışındaki sınıf ve tabakalar, Halk kavramı içine girerler: İşçi sınıfı, küçük burjuvazi ve modern orta tabakalar.

Halk Cephesi, siyasî iktidar savaşı yapacaktır. Öyleyse Halk Cephesini oluşturacak sınıf ve tabakalar bu Cephede siyasî örgütleri ile yer alacaklardır. Cephe, siyasî bir örgütlenme olmak zorundadır. Halk Cephesinin önderi ve temel direği işçi sınıfıdır. Cephe örgütlenmesinde işçi sınıfının politik ve ekonomik örgütlerine büyük görevler düşmektedir.

Halk Cephesinin inşasında, işçi sınıfı adına davrandığını iddia eden sosyalist partilerin ortak bir programı etrafında **SOSYALİST BLOK** oluşturması ilk görevdir. **SOSYALİST BLOK**, Cephe problemini lâftan işe geçirecek ilk ve en önemli adımdır. Sosyalistlerin bir blok oluşturması, Halk Cephesine girmesi gereken işçi sınıfı dışındaki

Halk sınıf ve tabakalarının örgütlerini etkileyecek, Cepheye katılma doğrultusunda harekete geçirecektir. Yoksa, sosyalist siyasi güçlerin dağınıklığı, Cephe meselesinin siyasi özünü tahrir edecek, Halk Cephesini sadece lâfi edilen bir olay haline getirecek, siyasi iktidar savışı yapacak Halk Cephesinin yerine, onun bir karikatürünün koyulması çabalarına güç katacaktır.

Sosyalist Partilerin bir blok oluşturmasının yanısıra, işçi sınıfının ekonomik örgütlerinin birliği ve işçi sınıfının ekonomik örgütlerinin diğer demokratik köylü - aydın ve gençlik kuruluşları ile ittifakı Halk Cephesinin kuruluşunda ve güçlenmesinde büyük önem taşımaktadır. Burada DİSK'e düşen görev ortaya çıkmaktadır. Türk-İş'te tutulmuş işçi sınıfımızın geniş kesimlerini gangster sendikacılığın tahakkümünden kurtarmak, işçi sınıfının sendikal birliğini kurmak acil görevdir. Köylü - Aydın ve Gençlik örgütleriyle ittifak ve ortak hareket sorunu ise ciddiyet ve kararlılıkla ele alınmalıdır.

DİSK'in 6. GENEL KURULU'nun CEPHE meselesiyle ilgili 6. gündem maddesinde şu tespitler yapılmalıdır:

— Halk güçlerinin emperyalizme ve faşizme karşı bir Cepheye toplanması gerekliliğini ve zorunluluğunu kabul ve ifân etmek,

— Faşizme ve emperyalizme karşı Cephenin Halk sınıf ve tabakalarının politik örgütlerinin ittifakından oluşacağını saptamak,

— Cephenin evlenini: faşizmi geriletmek ve siyasi iktidarı almak için politik savaş, olarak saptamak,

— Cephenin programının esaslarını Finans - Kapitalin ekonomik - politik ve her türlü hakimiyetine son verecek, gerçek demokrasiyi kuracak, işsizliği - pahalılığı yok edecek, işçi sınıfı öncülüğündeki halkın devrimci demokratik iktidarının kurulması olarak kararlaştırmak,

— Cephenin adını, muhtevasını en belirgin biçimde ifade eden, HALK CEPHESİ olarak tespit etmek,

— Halk Cephesinin örgütlenmesinde ilk adım olarak sosyalist partilerin oluşturacağı SOSYALIST BLOK'un gerçekleştirilmesi için bir çağrı yapmak ve bu yolda çalışma kararı almak,

— İşçi sınıfının sendikal birliğini sağlamak için; Türk-İş'i faşizme karşı demokrasi ve özgürlük için ortak davranmaya zorlamak yolunda mücadele kararı almak; DİSK'in birlik ve bütünlüğünü kuvvetlendirmek için tasfiyeciliği mahkûm etmek,

— Köylü - Aydın ve Gençlik teşkilatları ile ortak davranarak Halk Cephesinin inşasında etken olma kararı almak.

DİSK'İN 6. GENEL KURULUNDA SENDİKA İÇİ DEMOKRASİ UĞRUNA MÜCADELE

DİSK'in 6. Genel Kurulu'nun 9. gündem maddesindeki «Ana tüzük değişiklikleri» konusunda, DİSK ana tüzüğüne yukarda yaptığımız eleştirilerin ışığında demokratik bir muhteva kazandıracak bir mücadele verilmelidir. DİSK ana tüzüğünde yer alan «temel ilkeler» işçi sınıfının bilimi olan bilimsel sosyalizme, özü ve terminolojisi itibarıyla uygun hale getirilmelidir. «Temel ilkeler»in sağ ve reformist doğrultuda değiştirilme girişimlerine karşı şiddetle mücadele edilmiştir.

İŞÇİ SINIFININ KURTULUŞUNDAN YANA OLANLAR, «SINIF SENDİKACILIĞINI LAFTAN İŞE GEÇİRME YOLUNDA DİSK'İN 6. GENEL KURULUNDA BİRLİKTE DAVRANALIM :

The logo of TÜSTAV is a stylized, symmetrical emblem. It features a central vertical bar that tapers towards the top, with a horizontal bar at its base. Below this, there are three horizontal bars of increasing width, creating a stepped, pyramid-like structure. The entire logo is rendered in a dark, solid color.

TÜSTAV

Fiyatı: 200 kuruş.